

8. शौचस्य 8, 110. नित्तितस्य धनस्य 8, 196. सीमावाद° 253. सीमा° 258. 266. 262. दण्ड° 301. इदं तदिति वाक्यं ते प्रोच्यते स विनिर्णयः MBh. 12, 11936. दुःखस्य 14, 595. HARIV. 9678 (निर्णयः die ältere Ausg.). R. 5, 18, 17. 6, 13, 6. KIR. 2, 12. KATHās. 6, 25. Verz. d. Oxf. H. 44, b, 20. 45, a, 1. 2. 49, b; 8. 63, a, 13. 80, b, 7. Būlg. P. 1, 3, 10. Mārk. P. 121, 14. Pāṇkār. 3, 11, 17. LA. (III) 87, 16.

विनिर्दहनी (von 1. दह् with विनिम्) f. ein best. Heilmittel Suçr. 2, 468, 19.

विनिर्देश्य (von 1. दिष् with विनिम्) adj. anzuzeigen, zu verkündigen:

तुद्रपम् VARĀH. Bṛh. S. 5, 56. 17, 12. 21, 11. 46, 44. 53, 104. 108. 54, 86.

विनिर्बन्ध (von बन्ध् with विनिम्) m. das Bestehen auf —, Beharren bei Etwas: वैर° so v. a. hartnäckige —, ununterbrochene Feindschaft MBh. 1, 1166. वनवासविनिर्बन्धं नोपसंहरते यदा Mārk. P. 109, 46.

विनिर्बाहु (2. वि - निम् - बाहु) m. Bez. einer best. Art des Kampfes mit dem Schwerte HARIV. 15979.

विनिर्भय (2. वि + नि°) m. N. pr. eines Sādhja VAHNI-P. im ÇKDr.

विनिर्भाग m. N. eines Kalpa Lot. de la b. l. 227.

विनिर्मल (2. वि + नि°) adj. überaus rein, — lauter: सुविनिर्मलचेतस् HARIV. 15468. ज्ञाननिर्मल° die neuere Ausg.

विनिर्माण (von 3. मा mit विनिम्) n. 1) das Ausmessen: जम्बूवाण्ड° MBh. 1, 337. 520. so heissen die 10 ersten Adhja des 6ten Buches im MBh. — 2) das Bilden, Bauen; Bau: मासवग्लोमाङ्ग° KATHās. 96, 49. नियम्यतां विनिर्माणं यद्वान्यत्र विधीयताम् RĀGA-TAR. 4, 59. 509. क्रीरासार° adj. erbaut, verfertigt aus Pāṇkār. 1, 7, 48. ईश्वरेच्छा° adj. nach seinem Wunsch verfertigt 51.

विनिर्मातृ (wie eben) nom. ag. Bildner, Schöpfer: ब्रह्मदण्ड° MBh. 13, 1247. देवामुर° 1257.

विनिर्मिति (wie eben) f. Bildung, Schöpfung, Erbauung: शरीर° RĀGA-TAR. 2, 1. धर्मस्वामि° 4, 696.

विनिर्मुक्ति (von 1. मुच् with विनिम्) f. Befreiung von: दोष° Verz. d. Oxf. H. 212, a, 23. WILSON, SĀMKEJAK. S. 25.

विनिर्मेत m. 1) dass.: छात्रमन्थ° MBh. 14, 540. R. 5, 87, 21. — 2) Ausschluss von (= व्यतिरेक ÇKDr.): दिवाकरवारविनिर्मेते GĒOTISTATVA im ÇKDr.

विनिर्णय (von 1. या mit विनिम्) n. das Hinausgehen, Auszug, Aufbruch R. GORR. 1, 4, 116.

विनिर्वर्ण MBh. 9, 2364 fehlerhaft für विनिर्वर्ण.

विनिर्वर्तन (von वर्त् with विनि) n. 1) Rückkehr, Heimkehr MBh. 3, 15979. R. GORR. 2, 89, 5. Kām. NITIS. 19, 25. Būlg. P. 10, 39, 37. abgeschossener Geschosse MBh. 3, 1690. — 2) das Zuendegehen, Aufhören Comm. zu DAÇAR. 3, 15.

विनिर्वर्तिन् (wie eben) adj. umkehrend: ऋ° nicht umkehrend sc. in der Schlacht Spr. 4490.

विनिवारण (vom caus. von 1. वृ with विनि) n. das Zurückhalten, Abhalten: रत्नसाम् R. 3, 66, 22. 4, 22, 38. स सचिवैश्च विनिवारणः KATHās. 112, 84.

विनिवार्य (wie eben) adj. zu verdrängen: तन्मुद्रपेयं मन्मुद्रा विनिवार्या RĀGA-TAR. 4, 416.

विनिवृत्ति (von वर्त् with विनि) f. das Weichen, Aufhören: प्रसङ्ग° M.

8, 368. स्वाहनाम् HARIV. 11143. प्रूल° Suçr. 2, 365, 16. SĀMKEJAK. 55. 68. RAGH. 6, 74. DAÇAR. 3, 15. RAGH. 6, 74. ÇĀMKE. zu Bṛh. Ār. Up. S. 271. das Unterbleiben Pār. GRHJ. 2, 17.

विनिवेदन (vom caus. von 1. विद् with विनि) n. das Anmelden: द्वारि मदिनिवेदनम् KATHās. 38, 145.

विनिवेश (von 1. विष् with विनि) m. 1) das Aufsetzen, Aufstellen, Auflegen: किसलयशयनतले कुरु कामिनि चरणानलिनविनिवेशम् Gtr. 12, 2. स्विन्नाङ्गुलिनिवेशो मलिनः so v. a. die schmutzigen Spuren der aufgelegten schwitzenden Finger ÇĀK. 142. das Hinstellen in einem Buche so v. a. Aufführen: अवशिष्टानां पाशानामते विनिवेशः SARVADARÇANAS. 81, 4. — 2) angemessene Vertheilung Schol. zu ĀÇV. Çr. 2, 1, 11. 2, 13. 4, 4. 11, 16. zu LĀTJ. 1, 9, 7. 3, 1, 15. 6, 1, 19.

विनिवेशन (vom caus. von 1. विष् with विनि) n. das Aufrichten, Aufstellen, Erbauen: श्रोत्रियेन्द्रविहारस्य बहुदुद्वयं च व्यधात्. — विनिवेशनम् RĀGA-TAR. 3, 355.

विनिवेशिन् (von 1. विष् with विनि) adj. gelegen: विषये बककच्छनामि क्लोपकण्ठविनिवेशिनि (°विनिवेशिनि gedr.) नर्मदायाः KATHās. 6, 166.

विनिश्चय (von 2. चि with विनिम्) m. eine feste Meinung, feststehende Ansicht, feste Bestimmung, Entscheidung; fester Entschluss: इति विनिश्चयः M. 8, 277. JĀGĒ. 2, 233. Spr. 1530. Verz. d. Oxf. H. 47, b, 33 (विनिश्चयः gedr.). 80, b, 22. इति शास्त्रविनिश्चयः 54, b, 16. R. 5, 81, 40. विनिश्चयेनाभिगता ऽस्मि ते MBh. 3, 16700. 5, 293. 5427. तस्य जज्ञे विनिश्चयः R. 2, 63, 15 (67, 11 GORR.). मन्त्रयतो विनिश्चयम् Būlg. P. 8, 5, 17. मन्त्रः सुविनिश्चयलक्षणः R. 5, 81, 18. विनिश्चयं कृत्वा MBh. 1, 7670. तं चित्तपिप्ता विनिश्चयम् 5260. कर्तव्यस्य SUND. 3, 10 (च निश्चयम् st. विनिश्चयम् MBh. 1, 7687). कार्यस्य R. 3, 44, 8. 5, 37, 31. जरामृत्युभवव्याधिभावाभाव° MBh. 1, 64. स्वधर्माद्यविनिश्चयश्च 3, 15700. निश्चित्यार्थविनिश्चयम् 5, 7013. एतद्विनिश्चयं विचिनेतु 6088. 12, 6938. कुरु मूल्यविनिश्चयम् be-stimme 13, 2687. 14, 950. 1322. R. 3, 73, 64. अर्थसूत्रम् 4, 21, 14. 34, 4. 40, 12. 5, 56, 3. Suçr. 1, 160, 10. KATHās. 33, 183. Būlg. P. 2, 8, 16. रोग° Verz. d. B. H. No. 934. SARVADARÇANAS. 32, 16. KUSUM. 27, 19. — Vgl. अर्थ°, पाप° (f. आ R. GORR. 2, 8, 5), प्रमाण°, रुचिनिश्चय.

विनिश्चल (2. वि + नि°) adj. unbeweglich: तथैवा विनिश्चलः KATHās. 62, 153. चित्रारम्भ° unbeweglich wie Vikr. 4. चित्तमोहविनिश्चलेन मनसा Spr. (II) 2292.

विनिश्चायिन् (von 2. चि with विनिम्) adj. entscheidend, endlich bestimmend: संपूर्णार्थ° SARVADARÇANAS. 42, 20. 43, 4.

विनिष्कम्प (2. वि + नि°) adj. unbeweglich AMRTAN. Up. in Ind. St. 9, 32.

विनिष्पात (von 1. पत् with विनिम्) m. das Hervorstürzen, Vordringen: क्लृप्तमुष्ट्रविनिष्पातनिष्पिष्टाङ्गैरुबन्धन so v. a. Faustschläge Būlg. P. 10, 56, 25.

विनिष्पाद्य (vom caus. von 1. पद् with विनिम्) adj. zu Stande zu bringen, auszuführen: यादृक्कर्म विनिष्पाद्यं तादृग्द्रव्यमुपाहरेत् Mārk. P. 121, 14.

विनिष्पेष (von पिष् with विनिम्) m. das Aneinanderreiben: तयोर्भुजविनिष्पेषादुभयोर्बलिनोस्तदा । शब्दः समभवद्द्वारः MBh. 3, 443. 1610. 4, 759. घोरवज्रविनिष्पेषस्तनयितु so v. a. Donnerschlag 8, 4106.

विनिवेशिन् s. विनिवेशिन्.

विनीत 1) adj. s. u. 1. नी mit वि. — 2) m. a) Kaufmann, Krämer